

Különfélék.

Figyelmeztetés. Szaktársaink között bizonyára sokan vannak, kik az «Erdészeti Lapok» egyes évfolyamait vagy egyes füzetait saját példányaik kiegészítése céljából megszerezni óhajtják. Az egyesület tehát czélszerűnek látja közölni annak a készletnek a jegyzékét, mely ez idő szerint rendelkezésére áll s melyből egyes évfolyamok vagy füzetek az alábbi feltételek alatt készpénzért vagy cserében megszerezhetők.

Teljes évfolyamok állanak rendelkezésre: 1862. évf. 2 példány; 1863. évfolyam 8 példány, 1865. évfolyam 7 példány, 1866. évfolyam 7 példány, 1868. évfolyam 10 példány, 1869. évf. 11 pld., 1870. évf. 10 pld., 1872. évf. 3 pld., 1873. évf. 12 pld., 1874. évf. 13 pld., 1875. évf. 3 pld., 1876. évf. 2 pld., 1877. évf. 6 pld., 1878. évf. 8 pld., 1879. évf. 2 pld., 1880. évf. 2 pld., 1881. évf. 6 pld., 1882. évf. 8 pld., 1883. évf. 10 pld., 1884. évf. 9 pld., 1885. évf. 4 pld., 1886. évf. 5 pld., 1887. évf. 11 pld., 1888. évf. 10 pld., 1889. évf. 11 pld., 1890. évf. 4 pld., 1891. évf. 10 pld., 1892. évf. 11 pld., 1893. évf. 5 pld., 1894. évf. 7 pld. és 1895. évf. 20 pld. teljes évfolyam.

Ezek közül az 1862—1874-ig terjedő évfolyamok egyenkint 2 forintért, az 1875-től, 1895-ig terjedő évfolyamok pedig egyenkint 4 frtért küldetnek meg keresztkötés alatt, vagy csomagolva a megrendelő költségén.

Szívesen átengedi azonban az egyesület ezen készlethől bármelyik évfolyamot is cserében az 1864., 1867. vagy 1871. évfolyamokért azon t. szaktársaknak, kik ezen évfolyamokból felesleggel rendelkeznek.

A fentebb felsorolt teljes évfolyamokon kívül még a következő egyes füzetekkel bir az egyesület:

Évfolyam	Erdészeti Lapok											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	füzete — példányban											
1862	1	1	3	1	1	—	2	4	3	2	3	—
1863	—	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
1864	4	4	—	3	3	—	3	3	3	1	2	2
1865	7	7	6	8	6	6	7	7	7	8	8	7
1866	8	12	8	5	—	3	4	5	6	9	8	7
1867	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1868	6	7	2	10		3	5	5	9	5	—	3
1869	1	1	2	—	1	1	2		—	—	—	2
1870	—	12	12	14	14	12	11		10		12	12
1871	—	—	—	—	4	3	—	—	2	3	—	1
1872	7	1	1	2	2	4	1	—	1	2	5	6
1873	7	4	3	4	1	2		4		4	2	—
1874	3	1	1	2	4	2	4	—	—	2	1	1
1875	10	10	10	10	1	—	—	3	6	4	1	10
1876	10	9	3	2	—	2	3	5	4	2	4	10
1877	2	2	4	10	2	3	—	10	1	5	10	10
1878	3	—	2	2	2	6	4	9	10	8	5	10
1879	3	4	2	10	3	9	—	4	3	10	10	8
1880	10	8	10	10	10	7	6	10	3	—	4	2
1881	1	—	—	—	3	—	3	3	10	3	10	10
1882	1	1	1	2	—	3	10	6	10	10	10	10
1883	—	10	10	9	10	10	10	10	10	10	10	10
1884	3	1	5	1	1	1	—	10	10	10	10	10
1885	6	1	3	—	—	4	10	8	10	10	10	10
1886	1	—	9	10	10	10	10	10	10		10	10
1887	10	10	10	10	10		10	10	10	10	10	10
1888	—	3	10	10	10		7	10	10	10	10	
1889	—	10	10	10	10	10	10	10		10	10	10
1890	3	10	10		10	5	10	10	—	10	49*)	10
1891	5	—	8	10	10	7		10	10	10	10	10
1892	—	10	4	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1893	7	—	10	5	10	8	10		10	10	10	10
1894	—	10	10	10	10	7	5	10	10	10	10	10

*) Üzemátvizsgálási rendeletet tartalmazza.

Ebből a hiányos készletből egyes füzetek az 1862—1895-ig, füzetenkint 20 krért szerezhetők meg, de szívesen megküldjük cserében ezeket is olyan füzetekért, melyek a kimutatás szerint az egyesület készletéből hiányoznak.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

A jégesők és a kopárok. Pár év óta egymást érik azok az újabb s újabb intézkedések, a melyekkel a földmivelésügyi kormány a kopárok beerdősítésének ügyét előbbre vinni, a kopárok beerdősítését mennél szélesebb körben megkezdetni igyekezik, milliókra menő csemetét, ezrekre menő összeget osztva ki, utóbbit segély és jutalom czimén. Legutóbb pedig valósággal a gyökerénél fogta meg a nagy kérdést, akkor, midőn az új törvényjavaslatban módot keresett a kopár területeknek állami kezelésben való beerdősítésére. E nagyszabású tényeknek s az ügynek ily mértékű felkaroltságának ismerete mellett talán furcsának is tetszik, hogy az alábbi, különben nem minden érdekesség nélkül való közleményt az «E. L.» számára egyik elterjedtebb napilapunknak a «M. H.»-nak f. é. 130. számából érdemesnek találtam műnyelven szólva kiollózni, kivált ha azt is megemlítem, hogy a rovat, melyben ezek a sorok megjelentek, nem «Közgazdaság», hanem «Szerkesztői üzenetek» czimet visel a fején. Ez a körülmény különben jellemző s mindenesetre szeget üt a fejünkbe, ha úgy találjuk, hogy a közgazdasági rovat rendszerint meglehetősen üres, s legalább ilyenféle kérdésekkel, mint a szóbanforgó, mentől kevesebbet foglalkozik. Ezeket a napilapok nagy átlagban a szaklapokra bizzák, pedig a dolog úgy áll, hogy ahol valamely irányban általános mozgalom indítása, egyes közgazdasági jelentőségű kérdéseknek országszerte felszínre vetése kívánatos, erre a célra inkább megfelelnek a napilapok, mint a szűkebb körre szorítózkodó

szaklapok, melyeknek hivatását a fölmerülő kérdéseknek szakszempontról való kifejtése és megvitatása képezi. Hogy a mulasztásnak jórészt mi magunk vagyunk az oka, be kell ösmernünk, mert, hogy a napilapokat közgazdasági (illetve mi általános érdekű erdőgazdasági) kérdéseket tárgyaló tartalmas közleményekkel — milyeneket bizonyára el-elfogadnának mástól is — nem igen ostromoljuk, az sajnos tagadhatlan. Hanem akkor szívesen kell fogadnunk azt is, ha a napilapok a «Szerkesztői üzenetek» rovatában hajtják malmunkra a vizet. A közlemény különben a következőképen hangzik:

Bizonyos mértékben tényleg hatalmában áll az embernek, hogy a pusztító jégeső képződését megakadályozza. Ha tekintetbe veszi azt, miképen keletkezik a jégeső, be fogja látni, hogy a kopár földek befásítása igen hatásos eszköz a jégeső elhárítására. A jégeső keletkezését legujabban ugyanis a következőképen magyarázzák a meteorológusok: Ha a kopár földre erősen tűz rá a nap, a föld fölött levő levegő a fölmelegített földből kisugárzó hőtől nagy mértékben megmelegedik. A meleg levegő könnyebb lesz és fölfelé száll s helyét a levegőtenger magasabb rétegeiből leszálló hidegebb levegő foglalja el. A fölszálló meleg és a leszálló hideg légoszlop egymáshoz surlódván, forgó mozgás, levegőörvény jön létre, mely örvény annál hevesebb, minél nagyobb a két érintkező légoszlop hőmérsékének különbsége. Minél melegebb a levegő, annál jobban van telítve vízgőzökkel, a midőn tehát a fölszálló meleg légoszlop a leszálló hideg légoszlopokkal érintkezik, az előbbinek a vízgőze a hideg levegő behatása folytán vízcsöppekké, esőcsöppekké fog sűrűsödni. Ha az érintkező és keveredő légoszlopok hőmérsékkülönbsége igen nagy — és amint a legujabban, léggöm-

bökbén eszközölt vizsgálatok mutatják, a felső levegőrétegek temperaturája 50—60 fok lehet nulla alatt, mikor lent a földön 30—40 fok meleg uralkodik, a hőkülönbség tehát sokszor 100 fok — amidőn tehát a két légoszlop érintkezésekor ilyen óriási nagy a hőmérsék különbsége, akkor a kiegyenlítődés igen viharos módon történik meg. A meleg levegőréteg szétterül, a felülről jövő hideg levegő behatol a keletkezett tölcséralaku örvénybe, elvonja a meleg levegőtől a vizgőzt, mely csöppekbe sűrűsödik s a hidegben azonnal megfagy. Az apró jégdarabkák a levegőörvényben ide s tova vitetnek, összetömörülnek, többen egyesülnek s mikor súlyuk már nagy, lehullanak a földre. Így jön létre a jégeső. Az egyes jéggolyók magvát rendszeren egy-egy homokszem képezi, melyet a levegő a magasba vitt, e homokszemre csapódik le a lehűtött vizgőzből képződött esőcsöpp, mely aztán jéggé fagy. Ha már most az ember arról gondoskodik, hogy a levegőtenger felső hideg rétege egyáltalán ne, vagy legalább minél kevesebb olyan kopár földre találjon, a melyből fölszálló áthevített levegő az eső és jég képződésére szolgáló vizgőzt szolgáltatja, akkor a jégeső képződését részben vagy egészen is meg tudná gátolni. Épp úgy megakadályozhatná a hideg záporoső és felhőszakadások létrejöttét is, mert ezek is ugyanilyen módon keletkeznek, mint a jégeső. Nem volna tehát egyéb tennivaló, *mint a kopár földeket fákkal beültetni*, ha nem is mindenütt, de legalább ott, ahol tapasztalat szerint a jégeső, záporoső, felhőszakadás gyakrabban szokott pusztítani. Tapasztalati tény, hogy az erdők megakadályozzák a jégeső képződését. A fák nemcsak mechanikus akadályt képeznek a levegőörvények továbbterjedésére, hanem törzseikkel és ágaikkal szétszakitván a levegőörvényt, megakadályozzák azt, hogy a talaj

nedvességét magába szivja. Egyuttal utját állják annak, hogy a föld fölött levő levegő oly nagy mértékben fölmelegdjék, a mint az kopár földeken történik.

(Közli: *Arató Gy.*)

A m. kir. honvéd hadapródiskolákban az 1898/99-ik tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozólag a m. kir. honvédelemügyi minister a mult hónapban tette közzé a részletes felvilágosításokat tartalmazó pályázati hirdetményt, melynek szövegét legalább is kivonatosan közölni annál inkább helyénvalónak tartjuk, a mennyiben eként magának a felkarolásra érdemes ügynek szolgálatot téve egyzersmind az érdekelt szülők figyelmét olyan intézményre hívhatjuk fel, mely kétségtelenül kedvező módot nyújthat gyermekeik továbbképzésére s így a pályaválasztás nehéz kérdésénél szintén számításba jöhet. A pályázati hirdetmény a szükséges tájékozást öt pontban foglalva nyújtja s rövidre fogva a következőket tartalmazza:

I. A helyek neme és száma. — Az 1897-ik évi XXIII-ik törvénycikk értelmében szervezett honvéd nevelő- és képzőintézetek II. csoportját képező pécsi és nagyvárad-i honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába az 1898/99-ik tanév kezdetén (a folyó évben kivételesen október 1-én) 100—100 ifju fog felvétetni.

A növendékek eltartásának és kiképzésének költségei a honvédelmi tárczát terhelik; tehát valamennyi hely díjmentes hely s a növendékekért csak az évi tandíj fizetendő, mely időről-időre újból állapittatik meg.

Jelenleg a tandíj *a)* a m. kir. honvédséghez, cs. és kir. közös hadsereghez és hadtengerészethez tartozó tisztek, ev. és g.-kath. kat. lelkészek, katonai tisztviselők, stb. fiai számára évenként 12 forint; *b)* tartalékos és «szolgálaton kívüli viszony»-ban levő tisztek, továbbá udvari és *polgári*

állami tisztviselők és alkalmazottak, nemkülönben törvényhatósági tisztviselők törvényes vagy törvényesített fiai számára évenként 80 ft; c) minden egyéb állampolgár fiai számára évenként 150 forint.

A tandíjfizetés kötelezettségére való tekintettel a folyó évben betöltendő 200 hely közül tulajdonképen 169 a fizetési hely, a mely helyek után a tandíjat a felvett növendékek hozzátartozói kötelesek viselni és két részletben, ugymint az iskolai év kezdetén és minden év márczius 1-én a hadapródiskola pénztárába előre befizetni; a többi 31 pedig alapítványos hely, a mely helyek után járó tandíj az ezen célra létesített alapítványok jövedelméből fedeztetik s ugyanabból még 50 forint évi zsebpénzzel is láttatnak el a felvett növendékek.

A lovassági szolgálatra kiképzendő valamennyi növendékért a rendes tandíjon felül még 200 forint fizetendő a IV-ik évfolyamban a lovagló oktatáshoz megkívánt szükségletek beszerzésére.

A magasabb évfolyamokba felvételnek helye nincsen.

II. Felvételi feltételek.).* 1. A pályázó magyar állampolgárságra: igazolandó honossági bizonyítvánnyal;

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre: igazolandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli (hadi tengerészeti) tényleges állománybeli orvos által.

3. A megkívánt előismeretek, vagyis valamely középiskola négy alsó osztályának legalább «elégséges» eredményvel történt elvégzése; igazolandó az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év I. és II. tan-

*) A felvételre nézve megállapított részletes feltételek az „Utasítás a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd nevelő és képző intézetekbe” K—1. jelzésű szolgálati könyvben foglaltatnak, a mely utasítás Budapesten a Pallas nyomdai részvénytársaságnál körülbelül 30 krnyi árért kapható.

időszakának iskolai értesítőjével, továbbá legalább «elégséges» eredménynyel letett felvételi vizsga által.*) A latin vagy görög nyelvből nyert «elégtelen» osztályzatok figyelembe nem vétetnek.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet: igazolandó erkölcsi bizonyítvánnyal.

5. A betöltött legkisebb és a tul nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14-ik és a tul nem haladott 16-ik életév, a mely megállapított életkor a felvételi év szeptember 1-re vonatkozik, keresztlevéllal vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

Az alapítványos helyekre pályázóknak ezen kívül:

6. Külön kell igazolniok, hogy az alapító oklevélben foglalt feltételeknek megfelelnek.

III. A kérvények benyújtása. 1. *fizetési helyekért* az atya, gyám vagy anya által közvetlenül a pécsi vagy a nagyváradi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál történjék és pedig a folyó évben kivételesen csak junius 15-től kezdődőleg augusztus 15-ig.

A kik a lovasság állományában óhajtják a hadapródi rendi fokozatot elnyerni, azok folyamodványa a nagyváradi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál nyújtandó be.***) Oly pályázók, kik a felvételi vizsgát csak horvát nyelven képesek letenni, folyamodványaikat a pécsi

*) Az utolsó évvégi bizonyítványt a fölvételi vizsgához beidézett pályázók, ha ugyan az a felvételi folyamodványhoz csatolva nem volt, az intézetbe magukkal hozzák, mivel az a felvételi vizsgát megelőzőleg bemutatandó.

**) Mindkét hadapródiskolából kilépő növendékeknek a lovassághoz való beosztására nézve első sorban az alkalmasság ezen szolgálatra, a létszám és egyéb szolgálati viszonyok, a növendék előnyös vagyoni helyzete és csak másodsorban a növendékek és ezek hozzátartozóinak óhajai mérvadók; ezen óhajok teljesítése tehát nem helyezhető biztos kilátásba és megjegyeztetik, hogy tekintettel a létszám viszonyokra a lovassághoz évenként legfeljebb 15 növendék lesz becsztható.

honvéd hadapródiskolánál nyujtsák be. A megállapított határidőn túl beérkező folyamodványok visszaadtnak és nem vétetnek figyelembe.

2. *Az alapítványos helyekért* a folyamodványok annak a hatóságnak, személynek küldendőik meg, a mely (a ki) az alapítványt létesítette.*)

A kérvényekben kifejezés adandó annak, hogy a folyamodó az «Utasítás a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd nevelő és képző intézetekbe» határozványait teljertartalmulag ismeri és kötelezi magát az ezen utasításban meghatározott valamennyi feltételnek megfelelni.

IV. *A felvételi vizsgák.* Minden pályázó közvetlenül az illető intézetbe való beérkezte után, testi alkalmassága tekintetében megvizsgáltatik. A testileg alkalmatlanoknak talált pályázók hozzátartozóiknak azonnal visszaadtnak, a testileg alkalmasoknak minősítettek pedig felvételi vizsgát tesznek, a melynél a hozzátartozók is jelen lehetnek. Az írásbelileg és szóbelileg megejtendő felvételi vizsgák a folyó évben kivételesen szeptember 26—30-ig tartatnak meg.**)

A fölvételi vizsga magyar nyelven teendő le; a kik horvát tannyelvű iskolákat végeztek, a felvételi vizsgát utóbb említett nyelven is letehetik; a magyar nyelvnek nem tudása — egyébként jó képesség és megfelelő előismeretek mellett — nem képez akadályt a fölvételnél.

V. *Igényjogosultság.* Fizetési helyre minden magyar állampolgár fiának van igénye, a ki az általános feltételeknek megfelel; tehetséges ifjak jó iskolai bizonyítványokkal azonban előnyben részesülnek.

*) Ilyen alapítványokat egyes vármegyék, városok, vagy uradalmak tettek; ezeket a pályázati hirdetmény egyenkint felsorolja.

**) A felvételi vizsga terjedelme a többször idézett utasítás 10 számú mellékletéből vehető ki.

Alapítványos helyekre azon személyeknek van igényük, kik az illető alapító oklevelekben foglalt különös kellékeknek és az általános felvételi feltételeknek is minden tekintetben megfelelnek.

Változások az erdészeti szolgálat körében.

A földmivelésügyi minister a következő erdőtiszteket nevezte ki:

Az állami kezelésbe vett erdők kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámában:

Erdőmesterré a VIII. fiz. oszt. 3.-ik fokozatába: Zareczky Pál m. kir. főerdészt a besztercei erdőigazgatósághoz és Péch Kálmán m. kir. főerdészt a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályához sz. t. b.

Főerdészekké a IX. fiz. oszt. 3.-ik fokozatába a következő m. kir. erdészeket: Muraközy Jánost a besztercei erdőigazgatósághoz; Györke Károlyt a székely-udvarhelyi erdőhivatalhoz; Mézsáros Jánost a verseczi erdőgondnoksághoz; Tóth Gyulát a pozsonyi erdőgondnoksághoz; Benedek Albertet a besztercei erdőigazgatósághoz.

Erdészekké a X. fiz. osztály 3.-ik fokozatába a következő m. kir. erdészjelölteket: Donáth Sándort a hosszufalusi erdőgondnoksághoz; Borbát Gerőt a sepsi-szent-györgyi erdőhivatalhoz; Dudutz Károlyt a csikszeredai erdőhivatalhoz; Szuppek Józsefet a miskolci erdőgondnoksághoz; Timók Józsefet a máramaros-szigeti erdőhivatalhoz.

Erdészjelöltekké a XI. fiz. osztályba a következő magy. kir. erdőgyakornokokat: Krausz Ernőt a székely-udvarhelyi erdőhivatalhoz; Krippel Mórt a gyergyó-szent-miklósi erdőrendezőséghez; Joós Eleket a sepsi-szent-györgyi erdőhivatalhoz; Selymessy Ferenczet a lőcsei központi erdőgondnoksághoz; Biloveszky Bélát az eperjesi központi erdőgondnoksághoz; Elek Istvánt az aranyosmaróthi központi erdőgondnoksághoz.

Erdőgyakornokokká a következő okleveles erdészeket és